

Warszawa, 18 czerwca 2024 r.

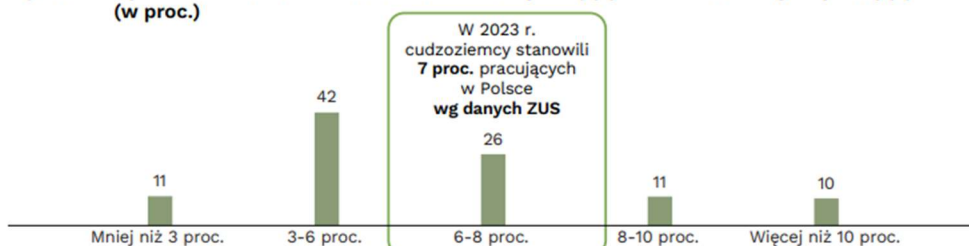
Co trzeci Polak zawyża liczbę cudzoziemców w Polsce

Rzeczywista skala migracji oraz jej wpływ na gospodarkę mogą się zupełnie różnić z tym, jak obywatele postrzegają te zjawiska. Chociaż liczba cudzoziemców przybywających w Polsce w 2024 r. wynosi ok. 2,5 mln, to jednak co trzeci Polak uważa, że jest ich ponad 3 mln. Zatrudnionych w Polsce jest 62 proc. uchodźców z Ukrainy, a mimo to 76 proc. Polaków zaniża tę wartość, uznając, że jest to mniej niż 50 proc. Tymczasem nabór cudzoziemców do pracy staje się koniecznością. Co czwarte badane przedsiębiorstwo zatrudnia cudzoziemców. 70 proc. z nich tłumaczyło to niedoborem polskich pracowników na rynku pracy. Takie wnioski płyną z raportu Polskiego Instytutu Ekonomicznego pod tytułem „Polacy o cudzoziemcach na rynku pracy – fakty, mity, opinie”.

Cudzoziemców wśród ogółu zatrudnionych jest więcej, niż sądzą Polacy

Zakres procentowego udziału pracujących cudzoziemców, na który wskazuje ponad połowa badanych Polaków, odbiega od faktycznych danych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podaje, że udział cudzoziemców w ogólnej grupie pracujących w Polsce wynosi 7 proc. Najbliżej tych szacunków (czyli 6-8 proc.) były odpowiedzi 26 proc. badanych. Zdaniem aż 42 proc. respondentów, cudzoziemcy pracujący w Polsce stanowią od 3 proc. do 6 proc. wszystkich pracujących, a 11 proc. uważa, że jest to nawet mniej niż 3 proc.

Wykres 5. Opinia Polaków nt. udziału cudzoziemców pracujących w Polsce w ogóle pracujących (w proc.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań PIE.

Większość respondentów, bo aż 79 proc., błędnie oszacowało także odsetek pracujących w Polsce uchodźców wojennych z Ukrainy. W 2023 r. pracowało w Polsce 62 proc. uchodźców wojennych z Ukrainy. Zaledwie co piąty ankietowany (21 proc.) był bliski tego odsetka. Natomiast najczęściej (46 proc.) wskazywanym przez respondentów jest przedział od 25 proc. do 50 proc.

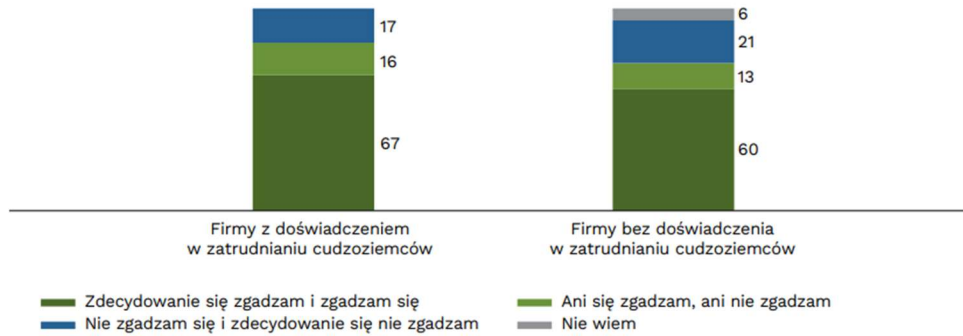
Dość powszechne jest to, że wyobrażenia społeczeństw na temat imigracji odbiegają od rzeczywistości. Wśród przyczyn tego zjawiska leżą obawy o bezpieczeństwo, o zachowanie tożsamości oraz obrona własnych interesów. Podobne wyniki i wnioski można wyciągnąć z naszych badań przeprowadzonych wśród Polaków, często wyobrażenia dotyczące liczby cudzoziemców są zawyżane, a ich udziału w rynku pracy – zaniżane – mówi dr Katarzyna Dębkowska, kierowniczka zespołu foresightu gospodarczego.

Niedobory pracowników na rynku pracy to główny powód zatrudniania cudzoziemców

Z badań PIE wynika, że nieco ponad 1/4 badanych przedsiębiorstw zatrudnia lub zatrudniało cudzoziemców. Wśród nich przede wszystkim są duże firmy (41 proc.), zdecydowanie rzadziej mikroprzedsiębiorstwa (13 proc.). Zatrudnianie cudzoziemców częściej zgłaszały przedsiębiorstwa z branż: zakwaterowanie i gastronomia (50 proc. firm), budownictwo (36 proc.), transport i gospodarka magazynowa (36 proc.) oraz przetwórstwo przemysłowe (35 proc.) Najrzadziej na zatrudnianie obcokrajowców wskazywały przedsiębiorstwa usługowe (15 proc.) oraz zajmujące się administrowaniem i działalnością wspierającą (16 proc.).

Większość przedsiębiorców twierdzi, że nie ma dla nich znaczenia, z jakiego kraju pochodzi pracownik, o ile ma odpowiednie kwalifikacje. Nieco częściej taką opinię wyrażały firmy z doświadczeniem w zatrudnianiu cudzoziemców (67 proc.) niż te bez doświadczenia (60 proc.). Jedynie 17 proc. firm z doświadczeniem i 21 proc. bez doświadczenia w zatrudnianiu cudzoziemców nie zgodziło się z tym stwierdzeniem. Niedostępność pracowników na polskim rynku pracy to duże wzywanie dla pracodawców, dlatego w cudzoziemcach widzą dużą szansę na uzupełnienie braków kadrowych. Potwierdzają to wyniki naszych badań, z których wynika, że głównym powodem zatrudniania cudzoziemców, na który wskazuje 70 proc. firm, są niedobory polskich pracowników na rynku pracy. Ponadto 52 proc. firm zwraca uwagę na brak polskich pracowników o wymaganych kwalifikacjach.

Wykres 23. Ocena stwierdzenia „Dla mojej firmy nie ma znaczenia z jakiego kraju jest pracownik, o ile ma odpowiednie kwalifikacje” (w proc.)

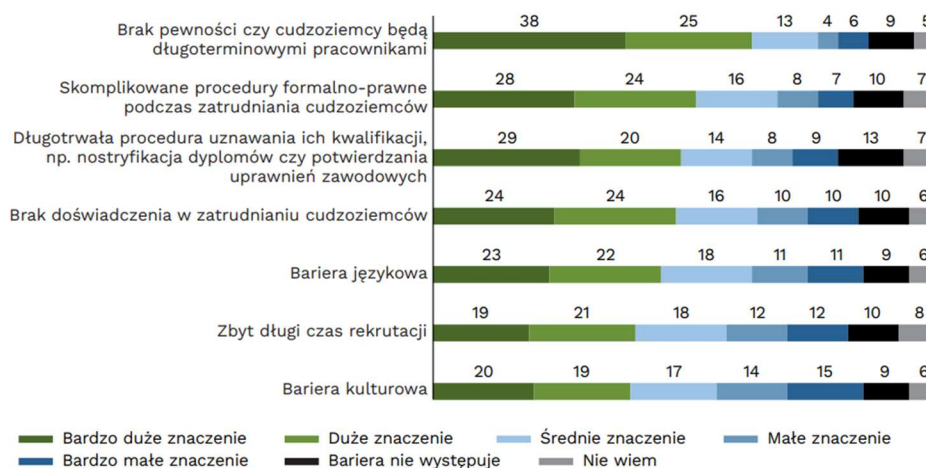

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań PIE.

Ryzyko wyjazdu i przepisy głównymi barierami w zatrudnianiu cudzoziemców

Przedsiębiorcy przyznają, że najczęstszym powodem, dla którego nie decydują się na zatrudnienie cudzoziemców jest brak pewności, czy będą oni długoterminowymi pracownikami. Na bardzo duże i duże znaczenie takiego powodu wskazało 63 proc. firm. Pracodawcy obawiają się, że pracownicy z zagranicy przybyli do Polski głównie z powodów zarobkowych i nie czując głębszych związków z Polską, w każdej chwili mogą opuścić nasz kraj z powodu znalezienia lepiej płatnej pracy w innym kraju.

Wykres 20. Ocena barier zatrudniania cudzoziemców (w proc.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań PIE.

Innym problemem są procedury formalno-prawne. Poziom ich skomplikowania podczas zatrudniania cudzoziemców to druga najważniejsza bariera, która utrudnia przedsiębiorcom zatrudnianie pracowników z zagranicy. Na bardzo duże i duże znaczenie tego utrudnienia wskazało 52 proc. firm. Ponadto prawie połowa firm skarżyła się na długotrwałą procedurę uznawania kwalifikacji cudzoziemców, a 39 proc. wskazało na zbyt długi czas rekrutacji.

Kluczowa dla rozwoju kraju jest kompleksowa polityka migracyjna, która uwzględniając trendy migracyjne oraz nastroje społeczne powinna doprowadzić do realizacji w przyszłości jak najkorzystniejszego scenariusza dla Polski. Aby mógł się on zrealizować, konieczne jest skuteczne włączenie cudzoziemców w polski rynek pracy oraz ich aktywizacja zawodowa. Wymaga to m.in. dostosowania systemu edukacji i szkoleń, stworzenia takich warunków życia, aby przyjezdni chcieli w Polsce przebywać długoterminowo. Ważne jest także stworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju firm założonych przez cudzoziemców – podsumowuje dr Katarzyna Dębkowska .

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think tank ekonomiczny z historią sięgającą 1928 roku. Jego obszary badawcze to przede wszystkim makroekonomia, energetyka i klimat, handel zagraniczny, foresight gospodarczy, gospodarka cyfrowa i ekonomia behawioralna. Instytut przygotowuje raporty, analizy i rekomendacje dotyczące kluczowych obszarów gospodarki oraz życia społecznego w Polsce, z uwzględnieniem sytuacji międzynarodowej.

Kontakt dla mediów:

Ewa Balicka-Sawiak

Rzecznik Prasowy

T: +48 727 427 918

E: ewa.balicka@pie.net.pl